

VEAIC MOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Instantaneu hibernal

DIN SUMAR :

- Instruirea automatizată ● Înfringerea lui Pan ● Avem un simț magnetic...
- În țara lui Pătrat-impărat ● O veche enigmă a Lumii Noi ● Mini sau maxi? Aceasta-i întrebarea!
- A.B.C.-ul frumuseții

ANUL XXVII
(1352)
12 FEBRUARIE 1971

La 1 septembrie 1970, după ce Organizația Mondială a Sănătății anunțase apariția citorva cazuri de holeră în unele țări din Orientul Apropiat, un mare cotidian parizian publică pe prima pagină: „Flagelul bate la ușă”. Cu toată desmințirea O.M.S.-ului, care declara Franța în afara oricărui pericol, un săptăminal a reluat știrea alarmistă „Holera lovește în Franța”, în urma căreia francezii au fost cuprinși de un fel de psihoză colectivă și au asaltat farmaciile pentru a-și procura vaccinul. Deși Institutul Pasteur își

mărise producția de peste 20 de ori, aproape că nu mai dispunea de dozele efectiv necesare celor care plecau în țările pentru care vaccinarea era obligatorie, după cum relatează cunoscută revistă științifică franceză, din care am preluat o parte din datele de mai jos. Cum virusul temutei maladii nici nu apucase să pătrundă în Franța, a fost pur și simplu vorba de o panică complet neîntemeiată. Acest gen de teamă și comportamentul cărui îi dă naștere joacă un rol foarte important în calamitățile naturale și alte catastrofe.

Documentar

ÎNFRÎNGEREA LUI PAN

Interesul și chiar gustul puțin morbid pentru cataclisme și accidente nu sînt un apanaj al epocii noastre. Cel mai vechi dezastru care dăinuie în memoria omenirii este potopul relatat pe larg în Biblie, dar menționat și în epopeea lui Gilgames, eroul semilegendar al regatului sumerian Uruk, în mai multe texte cuneiforme și în diverse scrieri induse, iraniene, grecești și scandinave. Tot Geneza povestește distrugerea orașelor Sodoma și Gomora de un foc „căzut din cer”. În vremurile istorice Pliniu cel Tânăr ne-a lăsat un „reportaj” asupra erupției Vezuviului în anul 79 î.e.n.; în două scrisori adresate lui Tacit, el a povestit cum a dispărut orașul Pompei sub cenușa, pietrele și lava vulcanului. Pînă la următorul dezastru citat de istorici trebuie să sîrim peste un mileniu: este vorba de cutremurul din 1227 care a provocat 5 000 de morți în orașul francez Aix-en-Provence. Ulterior, însemnările s-au înmulțit. Printre catastrofele de mare anvergură se situează ciuma care în numai cinci ani (1347—1351) a făcut 75 de milioane de victime (o cifră uriașă pentru populația de atunci) în Europa și Asia; inundațiile din China care s-au soldat cu 300 000 de morți în 1642 și cu 900 000 în 1882; inundațiile din Olanda care au omorît 100 000 de oameni în 1928 și, în fine, uraganul și marea antrenată de acesta în Pakistan toamna trecută, al cărui tragic bilanț nici nu a putut fi încă încheiat cu precizie. Erupția vulcanului Mont Pelé din Martinica în 1902 a distrus orașul Saint-Pierre și a provocat moartea a 40 000 de oameni. Cu toate progresele înregistrate de medicină, în 1928 cînd s-ar fi putut crede că nu mai există boală care să facă ravagii, celebra gripă spaniolă a secerat 21 de milioane de vieți omenești. Cutremurele cu caracter de dezastru au fost foarte numeroase; secolul nostru a cunoscut pe cele de la Messina (1908, 84 000 de victime), Yokohama (1923, 143 000), Agadir (1960, 12 000), Skoplje (1969, 6 000), Peru (1970, 50 000 de victime).

Aproape de la prima vedere, se observă că efectele catastrofelor variază foarte mult în funcție de natura lor. Cele mai ucigătoare sînt marile inundații, epidemiile și, pe vremuri, foamea, care fac sute de mii și chiar zeci de milioane de victime. Marile incendii, în schimb, nu au provocat niciodată pierderi importante de vieți omenești. Astfel, celebrul incendiu care a distrus aproape Londra în 1666 nu a cauzat nici o victimă.

● Catastrofele în atenția cercetătorilor

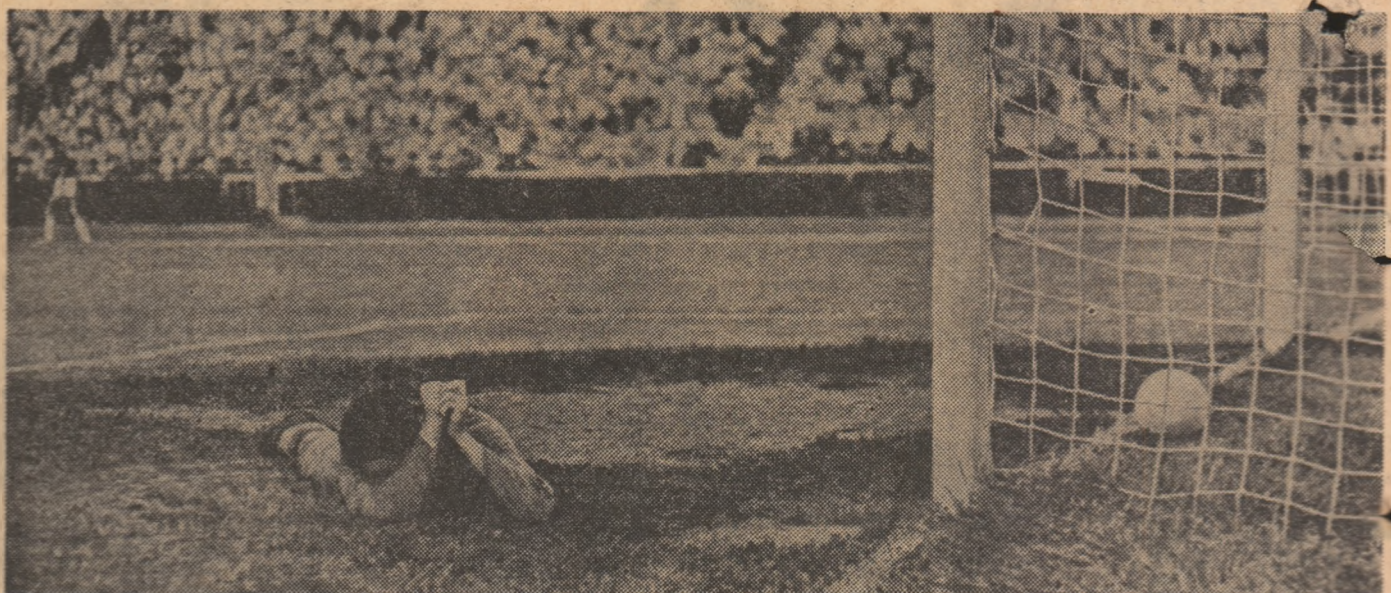
Dar cu toate că marile nenorociri erau îndelung comentate de toată lumea și multe din ele au constituit subiectul unor povestiri totdeauna pasionante și uneori cu reale calități literare, foarte multă vreme nimeni nu s-a gândit să le studieze sistematic. Abia în 1911 au fost publicate primele lucrări științifice asupra unei catastrofe. Este vorba de studiul întreprins de un psiholog, în condiții quasi-experimentale, asupra binecunoscutului cutremur de pămînt de la San Francisco din 1906, care a făcut 452 de victime. Nouă ani mai tîrziu a apărut o lucrare care analizează comportamentul celor prezenți la explozia unei nave încărcate cu muniții în portul canadian Halifax, explozie care făcuse 1 600 de victime. În 1938 a avut loc faimoasa emisiune radiofonică realizată de Orson Welles după „Războiul lumilor”, romanul științifico-fantastic al lui H. G. Wells. Mulți dintre zecile de mii de americani care au ascultat emisiunea au crezut că e un reportaj adevărat. Convinși că martirii sînt pe punctul de a ateriza în New Jersey, ei au creat o panică uluitoare. Familii întregi au prins a fugi pe șosele în plină noapte, cetățeni onorabili au ajuns să-și croiască drum cu arma în mînă, cîțiva anxioși s-au sinucis... Ulterior, un psiholog a studiat efectele reale ale acestei catastrofe fictive.

Începînd din 1950 calamitățile au devenit obiect de anchete făcute pe teren de echipe ale unor centre de cercetare a catastrofelor. În aceste echipe, rolul principal îl au psihologii și sociologii, deoarece, chiar dacă catastrofele sînt în primul rînd evenimente materiale cu consecințe materiale, ele sînt și fenomene umane care declanșează reacții individuale și colective. Natura calamității, numărul morților, răniților, evacuațiilor și sinistrațiilor, distrugerile, pierderile economice pot fi evaluate și studiate fără referire la psihologie sau sociologie. Dar catastrofa suscită în-

care este interpretat în funcție de cunoștințe, de experiență. În fața unui om care aleargă în direcția gării, vom gândi: se teme că va pierde trenul. În schimb, un om care aleargă printr-un magazin universal va trezi cu totul altă interpretare. În general alergatul este asociat cu fuga de ceva, iar fuga cu frica. Dacă mi-e frică, fug, deci dacă omul cutare fuge, înseamnă că se teme. De ce se teme? Adesea teama se cuibărește în noi fără nici un rost. Multe anchete au arătat că circa 25 la sută din oameni nu se simt în siguranță în spațiile închise și aglomerate și 60 la

etice evidențe, participanții nu pot fi ținuți în necunoștință de cauză și lăsați să creadă într-o adevărată catastrofă, ceea ce ar permite o observație mai exactă. Consecințele pe care le-a avut emisiunea lui Orson Wells asupra celor prea creduli sînt suficiente pentru a exclude încercările de acest fel. Mai mult, se știe astăzi cit de traumatizante au fost pentru milioane de copii americani exercițiile de apărare împotriva unor false atacuri atomice.

Cercetătorii s-au văzut deci nevoiți să pună la punct tehnici de simulare, adică să înlocuiască fenomenul real

Golul linal | Îmbulzeala mulțimii la ieșire sau „pasiunea” suporterilor celor două echipe, pe stadioane cu zeci de mii de locuri, pot fi și ele factori de panică.

totdeauna reacții emotive, atitudini, motivații foarte importante pentru cel care le trăiește. Aceste reacții psihologice pot duce la apariția unor afecțiuni care să necesite tratament medical sau chiar internarea într-un spital. Dar și mai important este rolul considerabil jucat de efectele psihologice ale unei catastrofe în atenuarea sau, dimpotrivă, accentuarea urmărilor ei nefaste prin manifestările pe care le declanșează în rîndul populației. Un astfel de efect este panica.

● Ceva ce se poate naște din nimic

Cuvîntul vine de la Pan, fiul lui Hermes și zeul păstorilor în mitologia greacă, care înspăimînta oamenii și turmele ivindu-se pe neașteptate. În dicționare panica este definită în general ca o spaimă subită, adesea irațională, fără temei, care cuprinde un individ sau o mulțime. Noțiunea evocă deci dezordine, fugă, un mare număr de oameni, o emoție puternică, factori care duc cu toții la agravarea pericolului. Un prototip al panicii este cea născută în celebrul incendiu care a izbucnit la 4 mai 1897 la Bazarul Charité din Paris și în care și-au pierdut viața 150 de oameni. În asemenea cazuri pericolul cel mare nu este atît dintr-unul, cît fuga dezordonată a mulțimii înspăimîntate. Oamenii se prăbușesc, sînt călcați în picioare de cei care îi urmează, iar blocarea ieșirilor împiedică evacuarea. Un alt pericol intervine atunci cînd mulțimea este atît de compactă încît pompierii sau alți salvatori nu-și pot îndeplini misiunea. Al treilea pericol este individual: panica poate duce la acțiuni necugetate. În loc să caute să se salveze, unii indivizi se aruncă în flăcări, în timp ce alții nu ezită să ucidă pentru a scăpa de pericol.

Transmiterea panicii din aproape în aproape, care se produce adesea în mulțimi, tinde să-l accentueze efectele dezastruoase. Mult timp s-a crezut că această contagiune provine dintr-un fel de imitație. În realitate, lucrurile par să fie mult mai complexe. Comportamentul celorlalți e privit ca un semn

sută nu exclud eventualitatea unei catastrofe. Rezultatul: dacă un individ o ia la fugă într-un mare magazin, în mod aproape inevitabil va fi imitat de mulți cumpărători cuprinși de o panică imposibil de stăpînit. Din această situație se poate naște o catastrofă.

Din motive lesne de înțeles, panica a fost studiată mai mult decît celelalte răspunsuri omenești la catastrofe. Panica zisă divergentă, în aer liber sau „care încotro”, cum ar fi deruta unei armate, a atras îndeosebi atenția militarilor, ceea ce era perfect normal dat fiind că defecțiunea unei singure unități însărcinate să apere un punct cheie poate pricinui înfrîngerea unei armate întregi. Dar psihologii civili se interesează mai mult de panica în spații închise sau limitate. Fuga în fața inamicului poate avea efecte dezastruoase pentru comunitate, dar reduce pericolul imediat pentru indivizii luați în parte. De altfel însuși termenul „panică” este rezervat mai curînd comportamentului cu efecte nocive directe, care pune în pericol chiar pe indivizii cuprinși de acest sentiment. Astfel așa-numita „aglutinare” la ușile unui local incendiat încetinește ieșirea și mărește riscul ca cei rămași înăuntru să fie arși de vii. În plus, presiunea exercitată de mulțime poate avea efecte fiziologice nefaste: răniri, sufocări, rupturi de artere. Panica născută acum cîțiva ani pe stadionul din Lima, în urma blocării unei ieșiri la sfîrșitul meciului, s-a soldat cu 300 de morți. Se cunosc cazuri limitate în care mulțimea se aruncă în pericol într-un fel de sinucidere colectivă. Fără a uita pe cei menționați anterior care nu ezită să sacrifice viața altora pentru a și-o salva pe a lor.

● Simularea sistemului uman

Cercetarea cu adevărat științifică a catastrofelor și a panicii presupune efectuarea unor experiențe. În practică acest lucru este extrem de dificil. Dacă se simulează o catastrofă pentru a face exerciții de salvare, se pierd dimensiunile emoționale care constituie caracteristica fenomenului real. Iar din motive

prin altul perfect asemănător, dar mai ușor de „manipulat”. Simularea poate fi realizată cu ajutorul oamenilor, un exemplu tip fiind manevrele militare. Dar poate fi încredințată și mașinilor. Planetariul, de pildă, simulează mișcarea planetelor. Pentru simularea panicii s-a recurs la cea mai complexă realizare tehnică: calculatorul electronic. Modelul utilizat pentru a simula o panică în spații închise este prin excelență aleatoriu (incert, întîmplător chiar), deoarece nici comportarea oamenilor și nici măcar evoluția sinistru-lui nu pot fi determinate integral. Dificultatea de calcul care rezulta de aci a fost însă rezolvată. Spațiul este reprezentat de un anumit număr de pătrate, populația este exprimată în indivizi, iar timpul împărțit în faze. În interiorul unui spațiu închis, posedînd un număr limitat de ieșiri, o anumită populație

P. Akimov

(Continuare în pagina 11)

documenta.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.
documentar docum.

PATRULA GROENLANDEZĂ

(IV)

Un front puțin cunoscut: ghețurile arctice

Ritter continua să-l interogheze pe prizonier. Era aproape sigur că în fața lui se afla Marius Jensen, un dușman care descoperise locul unde se afla baza secretă germană, care îl înștiințase de acest lucru pe Paulsen și implicit pe guvernator și pe americani. Ghinionistul autor al jurnalului descoperit de germani în colibă căzuse în capcana bine pregătită.

Ritter se plimba plin de sine de colo-colo, dar în sufletul lui era totuși neliniștit. Se temea de un bombardament. Câte eforturi îl costase amenajarea bazei, prin câte greutăți primejdia trecuse, și iată că acum totul se putea năruți într-o clipă.

Avea o singură soluție: să găsească un alt loc pentru stație. Și voia să-l găsească pe Jensen să-l ajute. Un ghid mai bun ar fi fost greu de imaginat. Trebuia să caute un golf izolat, situat departe în nord, la circa 200 mile distanță. Să încredere să-și mute acolo baza. Iar cum se vor topi ghețurile, „Saxonia” urma să-i aducă acolo oamenii și restul echipamentului. Patrula nu mai exista. Așa încât americanii n-aveau decât să încerce să descopere noua bază pe care a aerului.

Ritter urma să călătorească în aceeași sanie cu Jensen. Nu se temea? Nu, n-avea de ce, pentru că era foarte prevăzător. Ținea tot timpul arma la urmă, revolverul și pistolul la brâu, iar biciul în mână.

Pe scurt, ziua era în siguranță. Dar și pentru noaptea prevăzuse totul. Aveau să poposească numai în colibele de pe țărm și Ritter intenționa să țină lângă el hainele prizonierului. În plus, rezerva danezului o mică surpriză: noaptea avea să doarmă cu cătușele la mînă. Și apoi „plimbarea” n-avea să dureze mai mult de câteva zile.

La 17 aprilie 1943 Jensen și Ritter au pornit spre nord, cu un atelaj alcătuit din zece ciini groenlandeze de rasă. În spatele lui, ținându-se cu mînile de sanie, lunecau pe zăpadă doi schiori, unul înalt în dreapta și celălalt, scund, în stînga. Popasuri scurte, un dejun din cîntec și apoi mai departe, spre nord. Din cînd în cînd răsunau ordinele seci ale lui Ritter. Jensen se supunea și mîna atelajului în direcția arătată, ocolind abil locurile periculoase. Asta se întâmpla ziua; noaptea intrau într-o colibă pentru vinători de pe țărm, încălzindu-se și mâncînd. Ritter era foarte blînd și blîndă ale danezului și-l punea acestuia cătușele.

Deși au călătorit mult, n-au putut găsi un loc potrivit pentru stație. Ba țărmul era prea expus, ba prin apropiere nu se găsea nici un rîuleț ori măcar un pîrîiaș, a cărui lipsă ar fi făcut ca vara apa potabilă să fie o problemă, ba... Pe scurt, în nord nu exista nici un loc potrivit. Dar ce-ar fi dacă și-ar încerca norocul în sud? s-a întrebă atunci Ritter. Harta arăta că în golful Mosquito, la mai bine de o sută de mile sud de insula Sabine, se putea găsi un locșor care să mulțumească chiar și pe omul cel mai pretențios. Încît ofițerul nazist a hotărît să pornească spre golf. Dar ca să mergă de-a dreptul, trebuiau să ocolească baza.

Jensen a întors supus atelajul spre sud și în a cincea zi au ajuns la coliba din golful Mosquito. Ritter era foarte bine dispus: era ziua de naștere a soției lui. Luise rămăsele cu el timp de cinci ani în Spitzbergen. Era o soție bună, o prietenă fidelă. Încît avea de gînd s-o sărbătorească neapărat, să facă niște plăcinte cum îi prepara Lischen la Adventbay. Jensen urma să-l ajute să frămînte aluatul.

După ce a ațîțat focul în sobă, danezul s-a dus să mai aducă puțină făină din sanie. Dar a zărit în ea o armă. Ritter uitase să o ia cu el în colibă. Cîinii încă nu fuseseră deshamăți, încît într-o clipă Jensen ar fi putut porni în goadă spre Scoresby-Sund. Îi era însă

prea proaspăt în minte chinuitorul drum de 50 de mile pe care trebuise să-l străbată aproape în fugă ca să nu înghețe. Nu, nu putea porni la drum fără haine călduroase. Or ele erau în colibă. Nazistul nu uitase să le ia..

Marius Jensen s-a oprit dar în prag și a ridicat încet arma. La fel de încet și-a ridicat și Ritter mînile vîrte pînă

Ploaie de bombe în ținutul ghețurilor veșnice

la cot în aluat. Ținînd pușca cu dreapta, Jensen a smuls repede din toc pistolul lui Ritter și într-o clipă la sărit în lături. Și-a pus apoi arma la urmă și, fără să-l scape din ochi pe nazist, și-a luat hainele și a pornit spre ușă.

Captivitate ciudată

Ritter era convins că îi sunase ceasul. Alimenta avea, e adevărat, cățeva zile, dar ce va fi apoi? Fără armă, cîini și haine groase era exact în situația în care-i pusesese el cu cîva timp în urmă pe danezi. Acum era rîndul lui să plătească pentru cele întimplute.

Nu se putea bizui pe ajutorul nemănuit. Cei de la bază știau că el plecase spre nord. Chiar dacă ar fi pornit să-l caute, s-ar fi îndreptat într-acolo. Nimanui nu l-ar fi trecut prin mîntă că el se putea afla în golful Mosquito. Dacă n-ar fi fost necuținat și ar fi trecut o clipă pe la bază!

Continua să stea pe laviță. Trecuseră trei zile de captivitate ciudată. Îi chinuiau amintiri, iar noaptea avea coșmaruri. De pildă și acum, în miezul zilei, auzea lătratul de cîini. Deodată își dădu însă seama că nu i se năzără. Se apropie iute de fereastră și observă că spre colibă se îndrepta o sanie. Era condusă de Marius Jensen.

„Ultimele trei zile fuseseră chinuitoare pentru Marius. În prima zi străbătuse parcă zburînd 90 de mile și înnoptase într-o colibă. Dar a doua zi dimineața nu mai plecase la drum. Rămăsele cu privirea pironită în gol și se gîndea. Niciodată pînă atunci nu mai lăsase un om de unul singur, fără hrană și arme, în mijlocul cuplurilor ghețurilor groenlandeze. În cele trei săptămîni pe care le petrecuse la baza germană văzuse acolo adevărați asasinii. Dar Ritter nu era la fel. Degeaba îl osîndise la moarte prin inanție. Mai bine l-ar fi împușcat. Dar cum să împuște un om dezarmat?

Trebuia să se întoarcă după locotenentul german. Să-l ia cu el la Scoresby-Sund prizonier. Cum de nu se gîndise la asta mai demult? În felul acesta avea să se întoarcă cu un prizonier ofițer care avea înțelesul multelor lucruri utile pentru aliați. Ritter o să povestească, desigur, despre alte baze se-

crete naziste, dacă nu din Groenlanda, atunci din alte locuri. Ce păcat că zăvîlise cătușele! Dar oricum, o să găsească el o soluție. Știa doar să facă altă: să nimerască un urs de la o mie de picioare și să doboare o pasăre din zbor, străbătuse pe jos și aproape dezbrăcat 50 de mile, înfruntase viscoale cumplite, petrecuse săptămîni în zăpa-

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

zăpadă, timp de două zile, fiecare în troianul lui. Apoi viscolul s-a potolit brusc și amîndoi au ieșit din birloguri. Hainele li se udaseră, cîinii erau și ei zgribuliți. Dar au pornit imediat la drum, fără însă să poată străbate mai mult de o milă pe oră. În Arctica distanțele sînt înșelătoare. Aerul foarte transparent, albul spațiilor netede, perite cu zăpadă, colinele nesfîrșite de pe țărm îl fac pe om să piardă noțiunea timpului și a spațiului. Încît călătorul are impresia că în cîteva minute sau cel mult în jumătate de oră poate trece peste un fiord, poate face ocolul unei promontorii... Dar orele se scurg una după alta, trece o zi și el continuă să înainteze pe-a lungul unor stînci negre care încep să-i pară că nu se vor sfîrși niciodată. Așa se întîmplă și cu cei doi călători ai noștri.

Așa au mers o zi după alta, pînă cînd în dimineața de 13 mai 1943 s-a ivit la orizont biserica înaltă din Scoresby-Sund. Eschimoșii i-au raportat lui Paulsen, că în așezarea lor intraseră niște înși ciudați. Paulsen l-a recunoscut imediat pe Marius, dar nu-și putea deloc explica cine era bărbatul înalt, puțin cărunt, în manta cenușie. Cum l-a văzut pe Paulsen, acesta s-a oprit și a început să-și smulgă de pe piept medaliile, rostind:

— Gata. Pentru mine războiul s-a sfîrșit...

Paulsen l-a îmbrățișat pe Jensen, după care l-a întrebat:

— Ia spune Marius, ce s-a întîmplat? Cine-i omul ăsta?

— Ritter, comandantul lor. Mai întîi l-am lăsat la Mosquito. Dar apoi m-am gîndit că ar fi trebuit să-l aduc aici.

— Și cum l-ai adus? De ce nu l-ai împușcat?

— Pentru că trebuia să răspundă cineva la toate întrebările tale sîcîtoare. Nă-am decît să răspundă el. Și acum lăsa-mă în pace, pentru numele lui Dumnezeu. Căd din picioare de oboseală.

Jensen și Ritter umblaseră 26 de zile, de la 17 aprilie pînă la 13 mai, străbătînd în total 500 de mile. Mai întîi Ritter luase prizonier pe Jensen, apoi situația se schimbă. Pentru această uimitoare cursă, caporalul Marius Jensen și primi două medalii, una britanică și alta americană. Armata groenlandeză nu avea decorații proprii.

La 29 mai 1943 un grup de bombardiere grele americane de tip B-24, care veneau din Islanda, au atacat timp de trei ore baza germană din golful „Hanseni” și au supus-o unei puternice tir de mitralieră. Dar nici o bombă n-a lovit vasul „Saxonia”, nici un om din personalul lui n-a fost măcar rănit. E adevărat însă că piloții americani au distrus toate construcțiile de pe mal și platforma meteorologică. Naziștii s-au retras în corturi la poalele unui munte, iar la 17 iunie a sosit un avion care a evacuat tot personalul stației. Deși nu chiar tot. Lipseau comandantul și medicul. Soarta lui Ritter o cunoaștem. Dar ce se întîmplase cu doctorul Sense?

Medicul fusese unul din puținii pe care medicul fusese a lui Ritter îl aprecia sincer. Încît începuse să facă scurte călătorii în preajma bazei sperînd să dea de urma locotenentului. Odată a lipsit însă două zile și cînd s-a întors n-a mai găsit nici „Saxonia” (o scufundată chiar naziștii înainte de a părăsi insula Sabine), nici oameni. Cei din grupul lui nu-l așteptaseră.

Cînd după două săptămîni, de locul fostei baze germane s-a apropiat un vas din paza de coastă a S.U.A., marinarii n-au văzut, spre surprinderea lor, un om care zîmbea timp șezînd pe o piatră lângă un morman de scînduri arse. Într-o mîna ținea o muzicuță, iar în cealaltă o grenadă; doctorul Rudolf Sense, care-și pierduse mîinile, apăra baza.

Z. Kanevski

„Pentru mine războiul s-a sfîrșit”

În a 12-a zi, cînd pînă la cea mai apropiată colibă mai aveau numai cinci mile, vremea s-a stricat rău. Vizibilitatea s-a redus brusc, încît au trebuit să se oprească și să desfășure cortul. Dar cum era riscant să doarmă amîndoi în același cort, Jensen a trebuit să rămînă tot în sanie fără să deshamă cîinii. Asupra drumeților s-a abătut un uragan puternic. Sania, cîinii și Jensen s-au trezit acoperiți de zăpadă. Cortul lui Ritter a fost și el măturat de vînt. Dar Jensen simțea totuși o imensă ușurare; atîta timp cît avea să fie viscol se putea odihni liniștit. Au rămas așa sub

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

câmpuri magnetice au fost, de asemenea, foarte revelatoare. Modificările produse de cele mai obișnuite câmpuri magnetice — cu intensități de 1 000—1 500 oerstezi — sînt de obicei ușoare și se referă în primul rînd la sistemul nervos și aparatul cardio-vascular. Înregistrările electro-encefalografice arată o scădere a pragului de excitabilitate, tulburări de coordonare a mișcărilor și modificări vegetative. În același timp se constată și scăderea tensiunii arteriale.

Avînd în vedere aceste simptome, specialiștii au întocmit instrucțiuni spre a se lua măsurile igienico-profilactice adecvate.

În ce privește influența magnetismului asupra oamenilor bolnavi și a stărilor preclinice există de pe acum o vastă literatură, din care spicuiam câteva date. Încă în 1935, doi medici germani — R. și B. Dull — au studiat 40 000 de cazuri de boli mintale și neurovoase arătînd că, în timpul furtunilor magnetice, numărul maladiilor neuro-psihice este în creștere. Prof. Ch. Bachman, de la Universitatea din Syracuse (S.U.A.), a studiat relațiile dintre variațiile magnetice și procentul de internări ale bolnavilor psihici în 8 mari spitale de psihiatrie. Evaluarea statistică, făcută pe 28 642 de bolnavi, a arătat o concordanță netă între variațiile magnetismului terestru și îmbolnăvirile sistemului nervos.

Alte studii, făcute în anii de activitate solară maximă, cînd omul e supus unui cîmp magnetic puternic, au cercetat capacitatea de rezistență a organismului la infecții. Cu aceste prilejuri s-a constatat o creștere a proprietății de fagocitare a leucocitelor, dar fabricarea de anticorpi a scăzut. Încît „terenul” este slăbit, iar atacul bacterian facilitat. Evaluările statistice au arătat și ele sporuri sensibile la cele mai multe boli subite și o recrudescență a epidemiilor.

N-ar putea fi, însă, magnetismul și un antidot?

Cercetările în acest sens sînt încă la început, dar o anume terapie magnetică a și început să fie aplicată. Cu dispozitive generatoare de câmpuri magnetice se tratează, de pildă, acum în unele țări bolile reumatice, nevralgiile și bolile funcționale.

ZOOLOGIE

Perforatoarele vii

În cea de a patra călătorie între Europa și Lumea Nouă pe care o descoperise, Cristofor Columb și-a pierdut toate corăbiile și a trebuit să ceară ajutor în Jamaica. Vinovat n-a fost vreun uragan, ci o mică molușcă, viermele-de-corăbii, care „ciurula” coca de lemn a navelor, slăbind-o atît de tare încît nu mai rezista la o mare chiar puțin agitată. În tratatul său de sistematică Linné a numit-o de altfel „Calamitas navium”, iar în 1730 a fost acuzată de eventuala distrugere a Olandei, cînd a atacat grinzile și armătura digurilor. Dar pînă și în zilele noastre acest vierme continuă să fie periculos pentru lemnul netratat. El își începe viața sub forma unei minuscule larve nomade. Dacă după 2-3 zile larva nu-și găsește un substrat lemnos, moare. Neavînd

cochilie, pătrunde probabil în lemn înmuindu-l cu o enzimă — celulara. O dată fixată, larva se transformă complet: secretă o cochilie neregulată, plină de asperități, care cresc la loc pe măsură ce se uzează; cochilia constă astfel o nealtă tăietoare. Prin diverse mișcări realizate cu ajutorul mușchilor, animalul își croiește drum tot mai adînc în lemn. Bucățelele de lemn desprinse sînt înghițite și „stropite” cu un lichid care conține celuloză; în amestecul rezultat celuloza este descompusă în compuși mai simpli, care sînt absorbiți prin epiteliul intestinal. Metoda este foarte eficientă, după cum rezultă din faptul că 50 la sută din greutatea uscată a viermelui-de-corăbii e reprezentată de glicogen. În stridia cea mai grasă această substanță depășește rareori 30 la sută, iar în ficatul omului, organul cu conținutul cel mai ridicat, abia atinge 5 la sută. De aceea, moluștele pot supraviețui mult timp fără oxigen; pescarii și navigatorii care vor să scape de ele trăgîndu-și ambarcațiunile pe uscat, trebuie să prevadă cel puțin o lună de inactivitate. Cocile de material plastic au început însă să rezolve problema pe altă cale.

Un al doilea grup de animale xilofage marine sînt crustaceele Limnoria, care „rod” literalmente pilonii de susținere cu mandibulele și descompun lemnul tot cu ajutorul celulozei.

Pe vremea cînd erau construite exclusiv din lemn brut, șarpantele și planșurile caselor se prăbușeau uneori din senin, deși păreau perfect întregi, iar mobilele nu sînt nici acum ferite de atacul carilor. Din cele 29 ordine de insecte existente, opt conțin și specii xilofage, din care multe atacă copacii vii. Ele sapă adevărate galerii și, prin mecanisme mai mult sau mai puțin perfecționate, digeră lemnul din care își extrag energia necesară creșterii, deși valoarea nutritivă a acestui

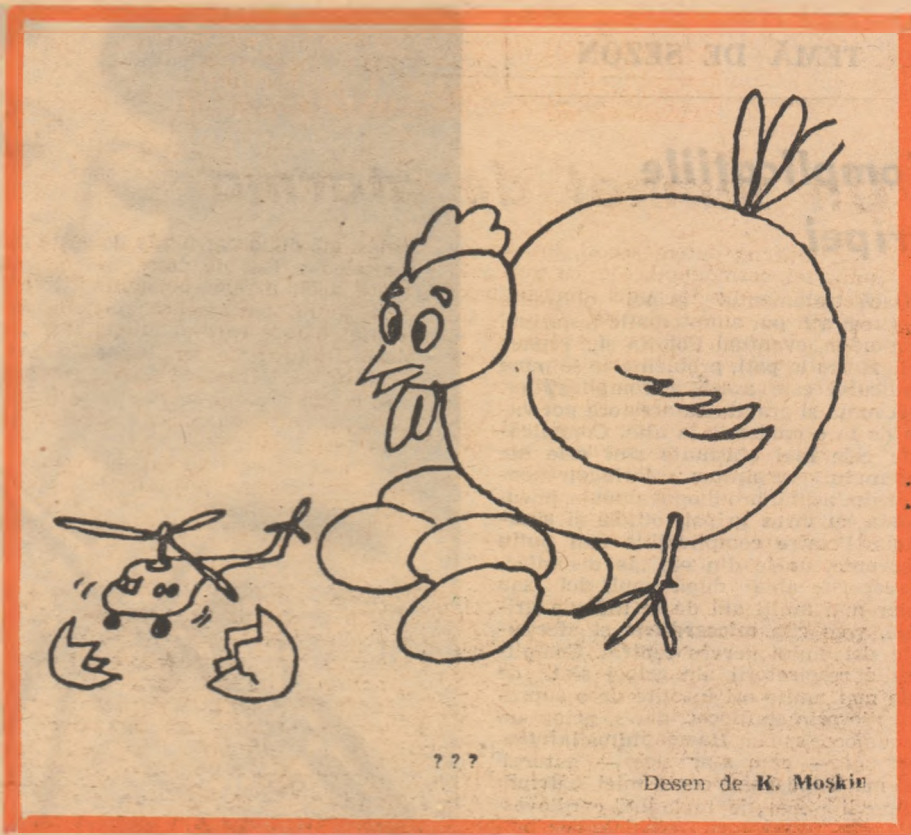

Insectă mîncătoare de alune; cu mandibulele găurește coaja fructului și cu trompa îi devorează conținutul

element e redusă. Cu excepția termitelor, numai larvele insectelor sînt xilofage. Adulții au o viață scurtă pe care și-o petrec de multe ori pe flori. În materie de fărîmîțare a lemnului sînt mai eficiente decît animalele marine cîci posedă mandibule foarte robuste.

Există însă și animale care perforază găuri, fără ca lemnul să intre în regimul lor alimentară, ceea ce nu le face mai puțin nefaste. Unele specii de păsări, îndeosebi ciocăntorii, găuresc scoarța copacilor în căutarea larvelor de insecte cu care se hrănesc și scobesc găuri în care își fac cuibul. Un obicei asemănător îl au unele organisme marine: bureții, viermii anelizi, scoicile, crustaceele și chiar aricii de mare izbutesc să găurească lemnul sau piatra fie pe cale mecanică, fie pe cale chimică, ori chiar imbinînd cele două metode, creîndu-și astfel un refugiu. Cele mai eficiente perforatoare mecanice sînt însă pholadele, niște moluște care se incurvează atît de bine în piatră, încît prezența lor e uneori greu de detectat. Unele specii ajung la 15 cm lungime și-și sapă galerii de 30-40 cm pentru ca să-și adăpostească și sifonul. „Burghiul” lor e cochilia dură ca fonta și prevăzută cu mai multe rînduri de dinți.

Dar nu toate animalele își folosesc capacitatea de perforare în scopuri pasnice. Melcul-de-purpură, de pildă, este un carnivor feroce pentru scoicile comestibile. După ce și-a reperat prada, se lipește de cochilia ei, pe care o străpunge în scurt timp, realizînd o gaură rotundă, cu marginile netede, prin care sugă conținutul scoicii. Cercetări amănunțite au arătat că melcul secretă două enzime, care se potențiază reciproc și dizolvă calcarul cochiliei.

Desen de K. Moșkin

BIONICĂ

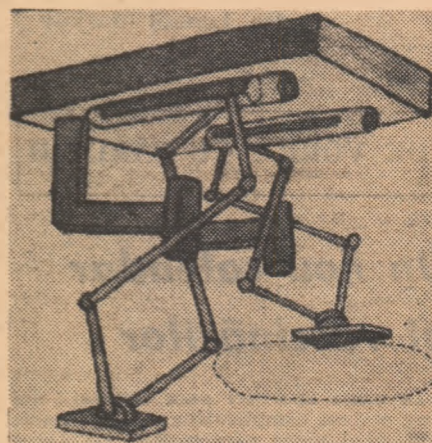
Ne vom deplasa ca șerpii?

Pentru a se deplasa la suprafața Pămîntului, omul utilizează, de milenii, roata. Într-un anume fel, roata simbolizează de aceea geniul uman, victoria omului asupra naturii. Încercînd să se deplaseze mai repede decît cu picioarele, el s-a simțit, probabil, mai întîi tentat să încerce a imita diversele moduri de locomoție ale animalelor. Dar acestea sînt atît de greu de reprodus, încît chiar și astăzi cercetătorii se vîd puși deseori în dificultate cînd încearcă să le recompună artificial. Oricît de paradoxal ar părea, omul a izbutit mai degrabă să imite zborul păsărilor decît modul de deplasare al viețuitoarelor terestre. Pe cît se pare, e mai ușor să zbori decît să mergi! Încît s-a văzut nevoit să inventeze roata.

Evident, cazul ideal este acela cînd drumul și roata aderă perfect, centrul de greutate al vehiculului deplasîndu-se într-un plan riguros orizontal față de sol. În caz contrar, cînd solul prezintă neregularități și obstacole, biruirea acestora reclamă un surplus de putere, surplusuri de ordin tehnic în construcția vehiculului. De aceea roata irpică neapărat un suport cît mai neted: șinele sau șoseaua care, însă, comportă mari investiții. Experiența de pînă acum indică și limitele folosirii mașinilor „orice-teren”, iar folosirea senilelor pe terenuri accidentate este considerată doar ca o soluție parțială. Încît în fața oamenilor de știință se ridică astăzi problema creării de mașini capabile să meargă, adică să nu aibă nevoie de suprafețe special pregătite și care să abordeze orice teren cu un randament cît mai apropiat de acela al vehiculelor cu roți.

Pentru realizarea unor asemenea vehicule, specialiștii au preconizat două căi. Una din ele, preconizată printre alții și de matematicianul rus P. Cebișev, a căutat în primul rînd să stabilească cu ce tip de mecanism s-ar putea permite, succesiv, fiecărui din cele patru picioare ale unei mașini, să descrie în spațiu o traiectorie similară cu cea executată de piciorul uman. O asemenea schemă, s-a stabilit, este însă prea complexă, iar mașinile ar fi greoaie și rău adaptate terenului. Un al doilea grup de constructori, între care și italianul Muratori, au încercat să adapteze cursa picioarelor mașinii în funcție de particularitățile terenului. Cu alte cuvinte, ca și la om, ele trebuiau să se ridice în fața obstacolelor. Soluția părea satisfăcătoare dar, ulterior, s-a lovit de serioase dificultăți, între care reacțiile dinamice asupra corpului mașinii, ceea ce avea drept efect dezechilibrarea ansamblului. Înteressantă experiențe au mașini cu picioare au mai fost făcute și în cadrul programului de cercetări spațiale.

După cum se vede, ideea realizării de mașini umblătoare este urmărită cu stăruință. Și totuși, acest mod de locomoție nu este singurul în natură. Doar există și animale care se frîsc! În ce măsură ar putea fi, însă, imitat modul lor de locomoție? Aceasta este întrebarea pe care și-a pus-o și cercetătorul sovietic I. Beskin, în timp ce studia procesele de firire la șerpi și omizi. Ambele animale se mișcă, a constatat cercetătorul, prin impulsuri, vibrații de durată și intensitate diferite: șerpii în plan orizontal, omizile în plan perpendicular. În vederea reconstituirii acestui mod de locomoție, Beskin propune utilizarea unui vibrator capabil să creeze trenuri de impulsuri periodice dirijate în sensul mersului și făcînd unghi-cu orizontala. Sub influența impulsurilor mașina s-ar avînta înainte după care, intrînd sub efectul propriei greutăți, ar recădea ceva mai departe, ciclul repetîndu-se la nesfîrșit. Experiențele făcute au demonstrat că acest tip de propulsie are mari avantaje: cu un simplu motor de motocicletă (14 c.p.), instalat pe o mașină de 2 tone, s-a obținut o tracțiune de 1 tonă! Un astfel de vehicul poate transporta încărcături cuprinse între... 6—10 tone și este recomandat pentru cele mai impracticabile terenuri. Singurul inconvenient ar fi viteza, deocamdată numai de cîteva sute de metri pe oră. Prin folosirea de vibratori electrici sau hidraulici, mașina

Proiectul unui tip de vehicul umblător

ar putea însă atinge viteze de cîteva km/h.

Dar ce importanță are viteza, a declarat Beskin, cînd în Siberia un colțoi obișnuit are nevoie, din cauza înghețului fluviilor și dezghețării tundrei, de circa un an ca să străbată 1 000 de km. În ritmul acesta, a calculat el, viteza medie de transport a materialului de foraj, să zicem, nu trece de 0,114 km/h.!

În fine, oamenii de știință s-au străduit să imite și salturile cangurului. Pentru moment, ei nu prevăd însă acestei mașini aplicații terestre ample. Dar pe Lună, unde atracția gravitațională este de șase ori mai mică decît pe Pămînt, ea ar permite astronautilor să se deplaseze prin salturi, asemenea cangurilor.

CEYLON

Pe urmele lui
Sindbad marinarul

O șosea îngustă șerpuia printre cocotieri înalți. Soarele ardea necruțător pământul oricum încins. Dar în Ceylon căldura e un aliat al naturii. Nicăieri nu se văd frunze vestede. Arborii și tușișurile impresionează plăcut prin prospețimea frunzelor lor veșnice, iar florile prin varietatea și vioiciunea culorilor.

Avionul nostru, un „Il-62“, aterizase pe aeroportul Katunayaka cu o jumătate de oră înainte. În ajun, la ora 18, în timp ce îmi beam ceaiul acasă, la Moscova, discutaseam cu soția mea despre felul cum trebuia să mă îmbrac pînă la aeroportul Șeremetievo (erau -8°). Acum, după numai 14 ore, eram lac de transpirație; termometrele arătau 26° la umbră. De altfel, mulțumită apropierii de ecuator, în Lanka („Frumoasa“), cum își supranumesc singalezii țara, nu există anotimpuri, ci o vară veșnică cu o temperatură medie anuală cuprinsă între 26°-28°C.

Imediat după îndeplinirea formalităților vamale pe aeroport, m-am întâlnit cu Viaceslav Șkaliabin, corespondentul agenției TASS, care, după o vigoasă stringere de mână, m-a întrebat, cum era și de așteptat: „E frig la Moscova, nu?“ După care a urmat însă o explozie de bucurie atunci cînd a zărit în bagajul meu o piine de secară; în această dispoziție am pornit, în Volkswagen-ul lui roșu, spre Colombo, capitala insulei, aflată la circa 35 km de aeroport.

Primul lucru care îți atrage luarea aminte în Ceylon sînt oamenii care-ți ies în cale. La un moment dat am remarcat o singaleză zveltă drapată într-un sari viu colorat. În urma ei venea o altă femeie, cu piele smeadă, îmbrăcată într-o bluză scurtă fără mîne și o fustă care-i cădea pînă la glezne. Avea în brațe un copil, iar pe cap un coș enorm. Bărbatul din spatele ei, care înainta agale, n-avea haină, iar în loc de pantaloni purta o fustă largă dintr-o pînă subțire.

După cîteva minute mi-am dat apoi seama că în Ceylon nu e de fel ușor să conduci o mașină. În insulă e și acum în vigoare sistemul circulației pe stînga introdus odinioară de englezi. În rest, șoferii pot acționa după bunul lor plac. Ca să nu mai spun că pietonii țin seama de și mai puține reguli. Un mare pericol sînt și cicliștii, destul de numeroși. Și, în sfîrșit, tot timpul trebuie să ocolești vaci, care se mișcă agale sau se tolănesc chiar pe șosea. Deși nu sînt animale sacre ca în India, ele se bucură totuși și în Ceylon de multă considerație.

După ce m-a instalat într-un hotel modest, dar foarte curat, Viaceslav mi-a făcut, înainte de a mă părăsi, două recomandări: să nu beau apă nefiartă și să nu calc prin ierburi înalte, pentru că ele pot adăposti șerpi, chiar și cobre; oricît ar părea de ciudat, veninoasele creaturi misună și în orașe.

A doua zi dimineața am vizitat orașul Galle, cu 70 000 de locuitori, odinioară unul din cele mai mari porturi și centre comerciale din Asia. Se spune, de altfel, că ar fi chiar legendarul Kalah, bogat în pietre prețioase, mirodenii, fildeș și pene de pînă, unde făcea comerț Sindbad marinarul. Dar acum în rada portului nu mai aruncă ancora nici un vas mare.

În oraș există un vechi fort, martor clocvent al trecutului colonial al Ceylonului. Primii europeni care au debarcat în această zonă a insulei au fost portughezii, care au cucerit orașul în 1587. Ei au construit acolo trei bastioane. Apoi, în 1640, au venit olandezii, care au înălțat puternicul fort ce dă-

Stradă din Colombo

nuie și acum. În februarie 1796, garnizoana a capitulat însă în fața englezilor. Acum, pe meterezele năpădite de iarbă ale fortului pășteau vaci și capre. Și tot contemplînd idilicul tablou, am trecut peste o șopîrlă mare care se încălzea, încolăcită, la soare.

La întoarcere am dat peste o procesiune funebră, în frunte cu flautiști și toboșari, urmați de copii înveșmîtați în alb (albul este în Ceylon culoarea doliului). Sicriul era purtat pe umeri de bărbați. Ceva mai departe am văzut și faza finală a ceremoniei. Pe un teren de 20 pe 30 metri ardeau două ruguri, pe care era incinerat cîte un cadavru. Surprinzător era, însă, mai ales calmul celor din preajmă. Nici bocete, nici lacrimi, întrucît, conform religiei budiste, nu există naștere și moarte, ci numai o formă a vieții care se transformă într-alta. După moarte, sufletul se duce la Dumnezeu, după care se poate reîntrupa în alt om, animal, pasăre, insectă... Atunci de ce să existe disperare?

Prieteni mei singelezi mi-au dat posibilitatea de a vizita și orașul Kandy, situat la 120 km nord-est de Colombo, aproape în centrul geografic al insulei. La Kandy — ultima capitală a vechiului stat omonim, care și-a păstrat independența în cursul celor cîteva secole de dominație colonialistă portugheză, olandeză și britanică — se află celebrul templu al Dintelui sacru, venerat nu numai de budiștii din insulă, ci din toată Asia.

Călătoria n-a debutat prea fericit: din zori începuse să plouă cu găleata, norii cenușii estompară orizontul și se părea că torentul n-avea să mai contenească. La kilometrul 39, șoferul a virat la stînga și ne-am apropiat de mormîntul lui Solomon Bandaranaike, primul ministru asasinat în 1959. Pe o dală se înalță un bloc mare de mar-

mură neagră cu cinci coloane simbolizînd, cum mi s-a spus, cele cinci principii ale coexistenței pașnice.

Orașul Kandy, așezat între niște coline înalte, ne-a întîmpinat cu o liniște impresionantă. Lacul artificial din centrul orașului, splendidul templu și somptuoasele hoteluri de pe versantele colinelor alcătuiau o priveliște superbă.

— Acum Kandy este un oraș de provincie cu 76 000 de locuitori, mi-a spus însoțitorul. Dar odinioară a fost capitala unui stat independent. Fiecare palmă de pămînt a fost aici udată cu singele poporului nostru care și-a apărât libertatea. Statul Kandy a fost foarte puternic la sfîrșitul secolului XVI, sub regele Vimala Dharma Suriya I, care a construit și templul, act nu numai religios ci și politic, căci posesorul Dintelui lui Buddha era investit în ochii singalezilor cu puterea supremă. Abia în 1815 au izbutit englezii să înfrîngă armata lui Sri Wickrama Raja Sinha...

Am coborît din mașină și am pornit să cutreierăm orașul pe jos. Străzile erau străjuite de palmieri, flori și de tot soiul de alte plante exotice; pe malul lacului, cițiva bărbați dădeau de mîncare peștilor negri care țîșneau din apă.

În cele din urmă am ajuns și la templul Dintelui sacru. Un dinte al lui Buddha, spune legenda, a fost adus în Ceylon în anul 311. În 1560, portughezii au pus mina pe această relicvă. După ce au preschimbat-o în pulbere, au încercat cu ea un tun și au tras în mare. Dar slujitorii templului susțin că invadatorii n-au luat decît o copie a relicei. În 1603, la Kandy a fost construit un templu pentru conservarea Dintelui sacru. În 1637, portughezii au năvălit iar în oraș și l-au incendiat împreună cu templul. Actualul lăcaș, cu un etaj, datează din 1697.

După ce ne-am descălțat la intrare, am pătruns sub o boltă. Era o liniște desăvîrșită. Înăuntru nu se aflau decît două fete cufundate în rugăciune. N-am putut vedea însă relicva, pentru că este păstrată în templul interior și nu poate fi scoasă de acolo decît cu prilejul unor mari sărbători.

M. Fiodorov

SUEDIA

Horoscopul
s-a înșelat

„Se pare că n-o să mai faceți călătoria pe care ați proiectat-o. O să aveți mai multe șanse spre toamnă“, spunea horoscopul publicat în ziarul „Aftonbladet“ referindu-se la cei născuți, ca și mine, în zodia „Săgetătorului“.

Dar eu și aveam în buzunar biletul pentru trenul de Karlstad. „Mai spre toamnă“ — nu-mi convenea. Pe scurt, în ziua prezicerilor astrologilor de la „Aftonbladet“, a doua zi dimineața m-am trezit într-un vagon de tren tras la peronul gării din Karlstad.

Pe stîncosul țarm nordic (cu pînă de

culoarea aramel) al lacului Vänern — cel mai mare lac din Suedia — în adîncul unor fiorduri, există două orașe apropiate: Karlstad și Kristinehamn.

În centrul orașului Karlstad, pe un soclu de granit, se înalță statuia de bronz a zeiței păcii. Zeița ține în mîinile ridicate o sabie frîntă în două, iar la picioarele ei se află capul zeului războiului cu cască militară de tip german și șerpi în loc de păr. În gura-i căscată rinjesc niște colți de fier.

E un monument nou înălțat într-un oraș mîndru de vechimea lui. Locuitorii provinciei Värmland, de lingă hotarul cu Norvegia, l-au inaugurat în 1955, cu ocazia aniversării a 50 de ani de la despărțirea pașnică a Norvegiei de Suedia. Pașnică pentru că împotrivirea oamenilor muncii din Suedia și primejdia unei greve generale au zădărnicit planurile războinice ale cercurilor conducătoare și ale militarilor suedezi, care intenționau să forțeze Norvegia să rămînă în uniune. Acolo, la Karlstad, exact la jumătatea distanței dintre Stockholm și Oslo, s-au purtat tratativele și tot acolo a fost semnat tratatul.

„Pacea transformă vrajba între popoare în înțelegere pașnică...“ — se poate citi pe granitul soclului.

Värmland e un celebru țînut de cîntece și legende. Dar nu poposisem acolo numai cu intenția de a vizita locurile de baștină ale scriitoarei suedeze Selma Lagerlöf, de a cutreiera aleile conacului ei din Maarbacka, de a admira splendidul monument de pe cheul riului în a cărui deltă se află orașul Karlstad.

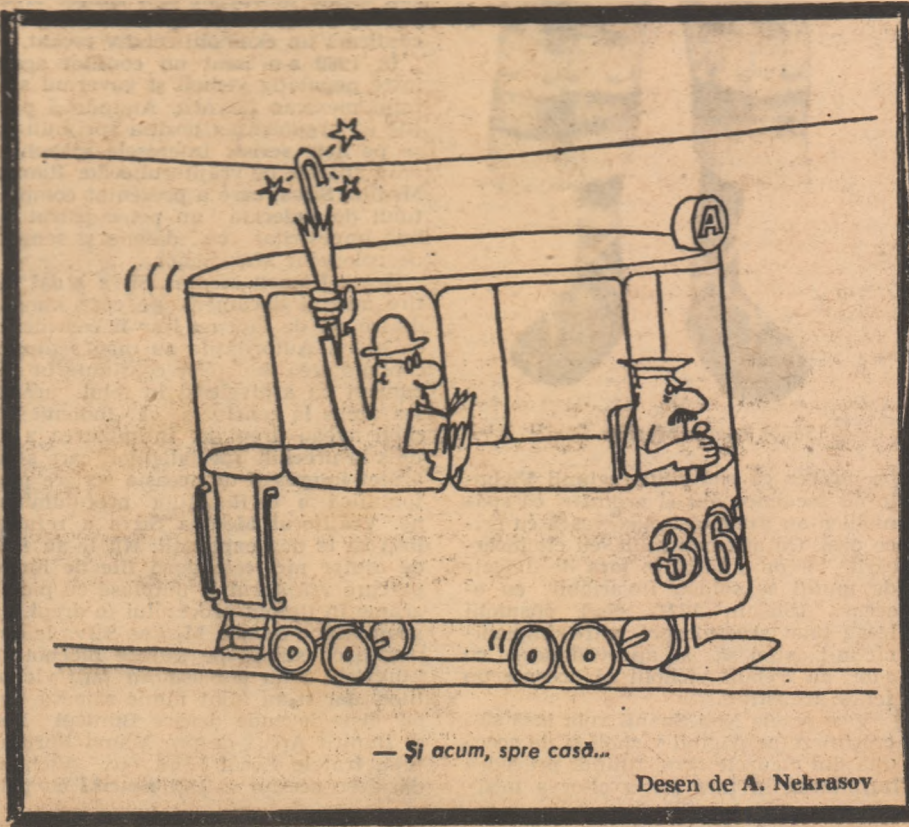
În Värmland, și anume în atelierile uzinei mecanice din Karlstad, au fost fabricate turbinele pentru hidrocentrala de pe Volhov — primul vîlstar al electrificării Rusiei. Am fost minat într-acolo de amintirile din tînerțe, cînd de pe malurile Volhovului trimiteam ziarelor leningrădene, pe atunci încă petrogrădene, reportaje despre hidrocentrala care atunci mi se părea grandioasă și care făgăduia transformarea totală a Rusiei.

În vizita prin spațioasele secții ale uzinei mecanice din Karlstad am fost însoțit de directorul Bengt Herborg, un bărbat înalt, uscățiv.

— În această uzină, mi-a spus el, a fost construit un vapor al cărui căpitan a fost un unchi al meu. A început ca mine și apoi a ajuns căpitan. Prima lui cursă — de la Southampton la Rangoon — a durat 145 de zile. Mai tîrziu, eu am străbătut aceeași distanță în numai 45 de zile. Iar în 1965, după o sută de ani de la călătoria lui, ea mi-a luat mai puțin de 24 de ore. E adevărat, însă, că nu pe mare, ci cu avionul.

Bengt Herborg plecase în India (nu în Birmania ca unchiul lui) cu treburi ale uzinei pe care o conduce și anume pentru instalarea unor mașini la fabrica de hîrtie din Bengal. Apoi a fost în Mexic, iar de curînd s-a ocupat mai bine de un an de instalarea, montarea și punerea în funcțiune a utilajelor complexe a două întreprinderi de celuloză de la Bratsk. Cazanul de fier al uneia dintre ele va da 600 tone, iar al celeilalte 840 tone de celuloză în 24 de ore. Fiecare cazan are o înălțime de 60 metri — eît o casă cu 20 de etaje...

Ghennadi Fiș

— Și acum, spre casă...

Desen de A. Nekrasov

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ — SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRIILOR de la 12—19 febr. 1971.

Vineri 12 februarie, ora 19 : Ciclul „Compendiu : Istoria, omul și cultura”. Coloquio „Corelația și evoluția idelilor despre cultură și civilizație”. Participă : Virgil Cândea, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice ; conf. univ. dr. Gheorghe Bulgăr, decanul Facultății de filologie a Institutului pedagogic București ; conf. univ. dr. Titus Mocanu. Discuția va fi condusă de conf. dr. docent Victor Săhleanu. Urmează filmul documentar „De la străbuni la strămoși” și un film artistic.

Simbătă 13 februarie, ora 19 ; Ciclul : „Trasee industriale sovietice”. Conferința : „De la Baku la Karaganda — „caratele” aurului negru”. Va vorbi : conf. univ. dr. Ion Valcea, vicepreședinte al Societății de științe geografice din R. S. România. Urmează filmul documentar „Stațiunea Borjomi” și un film artistic.

Duminică 14 februarie, ora 10.30 : Manifestare pentru tineret. Ciclul : „Cultul muncii — frumusețea muncii”. Conferința : „Afectivul și raționalul în climatul muncii”. Va vorbi dr. Constantin Păunescu, șef de sector la Institutul de științe pedagogice. Urmează filmul documentar „Vârsta opțiunilor” și un film artistic.

Ora 19 : Ciclul : „Ce țel animă literatura modernă ?” În dezbateri : „Poezia și permanența lirică a condiției umane”. Participă : Nina Cassian — poetă ; Nicolae Balotă — critic literar ; Petru Popescu — scriitor. Urmează un recital de poezie contemporană și un film artistic.

Marti 16 februarie, ora 19 : Ciclul : „Un glorios jubileu — P.C.R. 50”. Conferința : „Bogate tradiții revoluționare — eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști”. Va vorbi : dr. Gheorghe Une, șef de sector la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. Urmează filmul documentar „Poveste de toamnă” și un film artistic.

Miercuri 17 februarie, ora 19 : Ciclul : „Știința în dialog cu societatea”. Simpozion : „Știința și tehnica în competiția economică”. Vor vorbi : prof. dr. docent. Virgil Ianovici, membru corespondent al Academiei R. S. România, prim adjunct al ministrului minelor și geologiei ; dr. ing. Dinu Buznea, vicepreședinte al Consiliului Național al Cercetării Științifice ; prof. univ. dr. M. C. Demetrescu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. Urmează filmul documentar : „Orizont științific” și un film artistic.

Joi 18 februarie, ora 19 : Medalion literar : „Lesea Ukrainka — mare poetă ucraineană” (cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la naștere). Va vorbi : prof. univ. dr. Mihăilă Gheorghe, decanul Facultății de limbi și literatură slave a Universității București. Își vor da concursul actorii : Cristina Tacoi, Rodica Sanda Tufulianu, Elisabeta Ionescu, Iulian Neculescu și Dinu Ianulescu. Urmează un film artistic.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

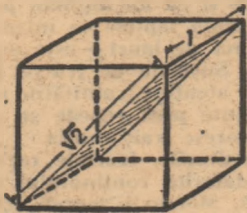
C. V. — Bacău : 1) Pentru menținerea supleței gambelor și corpului, un program complex constă din dușuri, înot, masaj și gimnastică medicală, plus helioterapie marină în cursul verii pot asigura armonia somatică spre care năzuim în chip firesc. 2) Cind ochii sînt oboșiți, aplicați seara înainte de culcare comprese cu infuzii de mușețel sau tei, cu apă de albăstrele sau cu apă boricată. Pungile de sub ochi și coarșele se vor trata cu comprese de acid boric (30 g la un litru de apă fiartă și răcită). Vă recomandăm, de asemenea, loțiunea „Roua”, aplicată timp de 10—15 minute sub formă de comprese pe ochi, în poziție culcată.

MIHU NICOLAE — Adjud, Jud. Vrancea : În legătură cu așa-zisa putere tămăduitoare a inelelor de aramă și a banilor de aramă asupra unor beteșuguri ne-am amintit de următoarea anecdotă. Un pacient întreabă pe un medic : — E adevărat că negii pot dispărea dacă îngropi o pică la miezul nopții după gardul cimitirului ? — Da, răspunde medicul. Dar cu o singură condiție, ca negii să fie de pică.

A.B.C. — Sibiu : Medicamentul specific în reumatism este fenilbutazona 2-3 drajeuri/zi, apoi 1-2 drajeuri/zi, ca tratament de întreținere, întotdeauna după mese.

Puteți asocia și vitamina B₁ fortissim 3 cpr./zi. Ca tratament fizioterapeutic : băi de sulf, curenți diadinamici, băi de lumină (Solux). 2) Impotriva tulburărilor circulatorii periferice (răceala extremităților, circelii) : băi carbogazoase cu sau fără apă (mofete) la Tușnad, Vatra Dornei, Covasna, băi hidrogalvanice patrucelulare, iar ca medicație Complamin, 1-2 cpr. de 3 ori pe zi sau Tolazolin 3-4 cpr./zi, începînd cu 1/2 cpr./zi pentru testarea toleranței individuale. 3) În afara cunoșcutelor măsuri de igienă, nu există o medicație preventivă împotriva îmbolnăvirii cu oxiuri.

În țara lui Pătrat - împărat

Răspuns : Suprafața maximă a secțiunii cubului cu planul va fi egală cu radical din 2 întocmai ca în desenul de mai sus

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

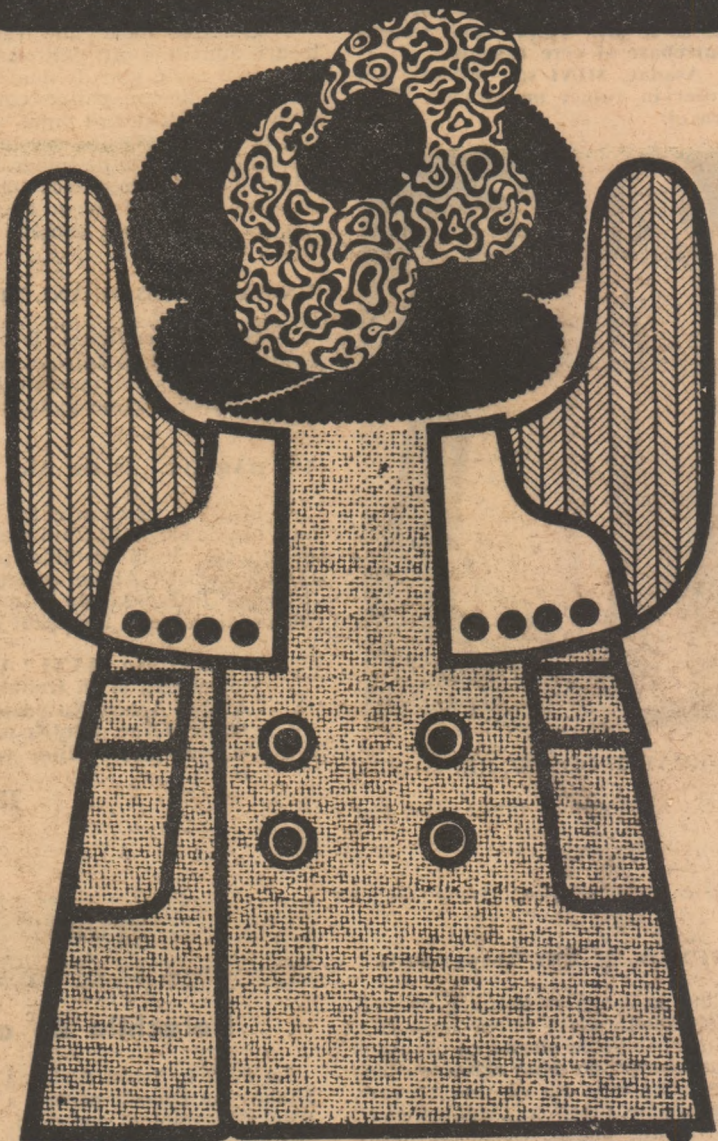
Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție, pe bază de comandă, avînd asigurată materia primă, următoarele :

- Dulapuri metalice (V S 3) pentru haine
- Dulapuri metalice (A 2) pentru acte
- Dulapuri metalice pentru scule S 2
- Roabe metalice cu roata sursucată
- Faturi metalice tip internat
- Guri ham din fire sızal

- Ștreanguri din fire sızal
- Căpestre din fire sızal
- Ođgeane din fire sızal
- Frînghie de rufe și pentru tapijerie din fire cord
- Transperante din fire cord
- Articole pentru nunți și botes
- Săpun de rufe 60% grăsime
- Luminări galbene, albe și pentru ceremonii

INTRE 1-20 FEBRUARIE

NUMAI
20 DE ZILETÎRG de IARNĂ
mari reduceri de
prețuri la îmbrăcăminte
de sezon

RECOM

Infringerea lui Pan

(Urmare din pag. 2-a)

trebuie să facă față unui sinistru care se întinde în mod aleatoriu. Dat fiind că într-un teatru, cinema, magazin, cel mai probabil sinistru este incendiul, acesta a fost ales drept tip abstract. Probabilitatea ca focul să se întindă la unul sau mai multe pătrate alăturate pătratelor sinistrate e reprezentată de simbolul VITFOC (viteza focului). În unele experiențe intervine și fumul, dar cu o viteză diferită de a focului. Cind un individ ocupă un pătrat atins de foc el este o victimă, iar cind se află într-unul învăluit de fum comportamentul îi e influențat de norme precise.

Evident, elementul uman este cel mai important. Descrierea „sistemului” uman e axată pe mișcare. La un moment dat, din toate direcțiile în care s-ar putea deplasa un individ, află într-un pătrat dat, există una care e de preferat. Individul este atras de ieșiri și respins de sinistru. Atracția și respingerea sînt cu atît mai puternice cu cît ușa sau sinistru se află mai aproape. Fiecare din aceste tropisme poate fi socotit un vector, iar direcția vectorului rezultant reprezintă direcția optimă. Se spune că un individ se comportă rațional dacă se îndreaptă în direcția optimă. Dacă nu o face, el are un comportament afectiv, care poate fi confuz, cind se duce într-un pătrat oarecare, sau inhibat, cind rămîne pe loc. Alți

doi factori introduși în modelul de mulare sînt sugestibilitatea individului sub influența vecinilor și, pe de altă parte, prestigiul celui care este imitat.

Rezultatele experiențelor complexe efectuate au verificat ceea ce pusese în lumină diverse observații și anchete de teren. Panica este un răspuns neadapdat la o situație percepută și interpretată mai mult sau mai puțin corect. În cursul vieții învățăm să elaborăm răspunsuri motorii, afective, sociale din ce în ce mai bine adaptate la împrejurările obișnuite. Într-o situație nouă alegem, din rezerva de răspunsuri cunoscute, pe cel care pare să fie mai eficient. Dar dacă intervine un eveniment cu totul ieșit din comun, nu mai dispunem de nici un răspuns. Atunci se poate naște un sentiment de confuzie și anxietate. După părerea psihologilor, e normal să „pîndim” semnele prevestitoare ale unui pericol, dar exagerarea acestei atitudini biologice utile poate degenera și duce la o experiență individuală cu o structură nevrotică sau psihotică. Este deci necesar să se facă profilaxia panicii prin organizarea și educarea publicului, care poate oricind să ajungă în situația de a constitui o mulțime. Publicul trebuie informat cum să se comporte în caz de catastrofă ; printre altele, să primească „răspunsuri pregătite” care să-i permită să nu mai aibă incertitudini asupra conduitei de urmat.

INTERVIU PE STRĂZILE MOSCOVEI

Mini sau maxi? Aceasta-i intrebarea!

O intrebare, după cât se pare, preocupantă. În orice caz, o întrebare la ordinea zilei. Nu numai pentru femei, ci și pentru bărbați. Ce să-ți coși, ce să porți, la ce să te uiți. Viața a pus această întrebare și cere răspuns.

Așadar MINI sau MAXI? Un interviu fulger pe străzile Moscovei.

UN BĂRBAT, 27 DE ANI, NEINSURAT

— Ce vă place mai mult: mini sau maxi?
— Bineînțeles, mini.
— De ce?
— De ce, de ce... Ghiciți! Doar nu sintem copii!

O FEMEIE, 32 ANI, MĂRITATĂ

— Când cu moda mini, cu genunchii afară și silueta toată parcă întinerită, eram interpellată pe stradă cu „fetițo!” și „domnișoară”. Pe când acum, cu paltoanele astea care nu se mai sfîrșesc, nu auzi decât „tanti” și „cetățeanco!”. Și nu-i de loc plăcut. Orice ați spune, eu sint pentru mini!

O FATĂ, VIRSTA NECUNOSCUTĂ STAREA CIVILĂ DE ASEMENEA

— Fiți amabilă, vă rog...
— Nu stau de vorbă cu bărbați necunoscuți.
— Dar sint ziarist.
— Toți spun așa.
— Aș dori numai să știu...
— Vă rog să nu vă mai țineți după mine!
— Duduiță!
— Chem milițianul!
Și a chemat milițianul.

MILIȚIANUL, 42 DE ANI, INSURAT

— Sinteti pentru mini sau pentru maxi?
— Din punctul de vedere al securității circulației e cam același lucru. Înainte nimereau sub roțile mașinilor bărbații, fiindcă erau cu ochii după mini, iar acum nimerese femeile, fiindcă se incurcă în poalele hainelor maxi.

O VÎNZĂTOARE DE LA UN MAGAZIN DE TEXTILE, 21 DE ANI

— Cu moda asta nouă se cumpără mai mult material. Deci ne facem plan, deci primim prime.
— Dar dumneavoastră personal ce preferați?
— Când e vorba de modă, sint pentru mini. Când e vorba de primă, sint pentru maxi.

UN BĂTRÎNEL DE LA UN CHIOȘC DE ȚIGĂRI

— Pentru mine unul nu-i nici o diferență. Mini, maxi... Fereastra chioșcului e mică, așa că nu văd mare lucru.

O BUNICĂ CU NEPOATA

— La viața mea, drăguță, am văzut de toate. Și modă lungă și modă scurtă, și pe talie, și cloș, și volane, și fundițe, și cercelete...
— Dar ce vă place mai mult?

— Să-ți spun ceva, dragul meu: ia-mi dumneata, așa, vreo patruzeci de ani, și am să port ce s-o nimeri!

NEPOATA, 16 ANI

— Intrebarea, scuzați, e cam stupidă. Totul depinde de picioare. Dacă ai picioare mini, trebuie să porți maxi. Dacă ai picioare maxi, trebuie să porți mini.

UN BĂRBAT, 47 DE ANI, INSURAT

— Am făcut un calcul: pentru bugetul nostru noua modă e mai convenabilă. Când se purta scurt, soția mea trebuia să cumpere tot felul de ciorapi: de plasă, cu modele, cu găurele, ajurați, vârgați... Pe când acum nu se mai vede ce poartă în cizme și sub palton.

O GARDEROBIERĂ DE LA TEATRU

— Cuierile mele au trei sute de locuri. Jumătate din paltoane, ca să nu spun mai mult, sint de damă. Cu moda asta nouă fiecare palton cîntărește cu vreo două kilograme mai mult. Faceți și dumneavoastră socoteala: asta înseamnă trei sute de kilograme în plus zilnic. Pe lună vreo zece tone. Cară-le seară de seară! Noroc cu regizorul nostru, că nu prea vin oamenii la spectacole...

UN BĂRBAT, 35 DE ANI, NEINSURAT

— Sint pentru maxi. E o incitare. Femeia trebuie să intrige, să fie enigmatică, neînțeleasă, inexplicabilă... O femeie care se expune toată nu mă interesează.

UN BĂRBAT, 38 DE ANI, INSURAT

— Mini! Sigur că mini! E așa de frumos, așa de elegant! Când mergi pe stradă, e o adevărată desfătare pentru ochi. Sinteti ziarist? Atunci scrieți! Convingeți-le! Influențați-le! Implorați-le! Încă mai poate fi îndreptat totul!

MINI sau MAXI? Viața a pus întrebarea și ea trebuie lămurită. Astăzi. Acum. Nu poate fi aminată pe miine. Pentru că miine va fi prea târziu. Miine va veni altă modă.

Reporter

SPORT

Perechile de aur

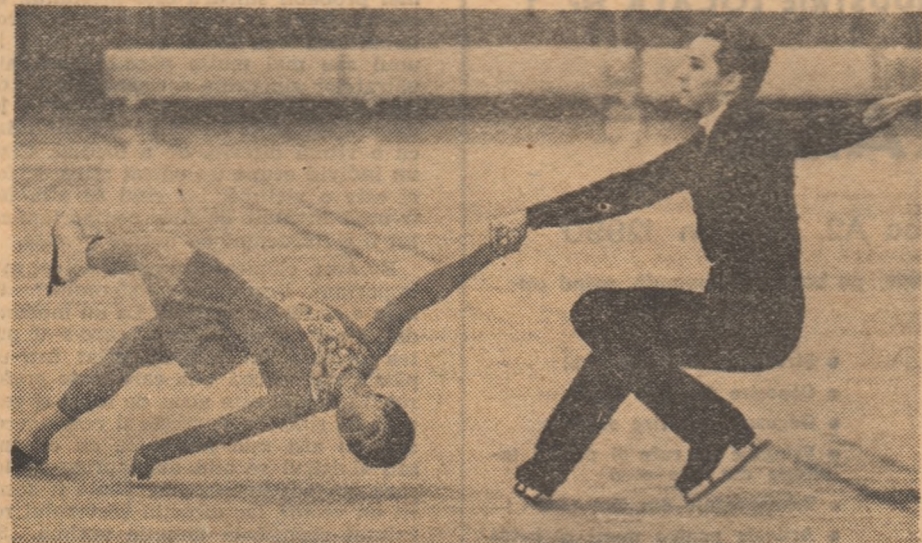
La Zürich, Irina Rodnina și Alexei Ulanov au cucerit pentru a treia oară titlul de campioni europeni, confirmînd părerea antrenorului lor Stanislav Juk că faimosul cuplu, lider de trei ani în patinajul artistic mondial, nu are deocamdată rival.

Pe celelalte două trepte ale podiumului victoriei s-au ridicat tot perechi sovietice: Liudmila Smirnova — Andrei Surakin și Galina Karelina — Gheorghii Proskurov.

La proba de dans-perechi, Liudmila Pahomova și Alexandr Gorșkov, care au „ieșit în lume” abia anul trecut, când au cîștigat atît titlul european cît și pe cel mondial, s-au dovedit și anul acesta cei mai buni dansatori pe gheață ai continentului nostru.

Recordul unui portar

Portarul echipei scoțiene de fotbal „Aberdeen” a devenit recordmen european. Cum? În douăzeci de meciuri susținute în prima ligă a Scoției poarta lui a rămas neatinsă. Cu alte cuvinte, timp de 1093 minute Clark n-a fost nevoit să scoată mingea din plasă. Vechiul record, care a durat șase ani, a

Irina Rodnina și Alexei Ulanov, nedezmîniții campioni

COSMETICĂ

A.B.C.-ul frumuseții

Este eronată părerea că îngrijirea cosmetică nu-i privește pe tineri, că ea trebuie să înceapă numai de la o anumită vîrstă, cînd descoperim deodată ridurile și alte amănunte neplăcute. Dimpotrivă, anumite măsuri sint cu atît mai eficiente cu cît la aplicăm mai devreme.

Ce trebuie, așadar, să știe tinerii? În primul rînd să se alimenteze rațional.

Mulți tineri au în drumul lor spre

Fiecare cu sticlulele lui

scoală, spre birou sau spre fabrică o brutărie. Fiindcă tot se ciocnesc de ea, își fac cu timpul obiceiul de a nu-și mai lua gustarea de dimineață acasă sau măcar un pachetel mai grijuliu pregătit; le e mult mai comod să intre și să-și cumpere în grabă un corn sau o napolitană.

Fiecare om trebuie să se hrănească în așa fel, încît organismul să capete toate substanțele necesare. Această regulă de fier e cu atît mai obligatorie pentru tineri, al căror organism este încă în creștere.

La această vîrstă a școlii, a începutului activității profesionale, tînărul face de obicei puțînă mișcare și corpul este solicitat unilateral. Alimentația va fi deci adaptată la aceste condiții, ca să nu existe un raport necorespunzător între cantitatea de calorii ingerată și cea consumată. Dar pe cît e de dăunător excesul de mîncare, tot pe atît de puțîn recomandabilă e și flămînzirea de dragul unei siluete subțiri.

Tînărul are nevoie de o dietă completă, dar simplă, care să nu-i îngreueze digestia. Sint recomandabile lactatele, produsele din făină integrală, zarzavaturile, fructele. Prea multe făinoase, grăsimile, ciocolata, nucile, bomboanele favorizează depunerile de grăsimi. Așa apare germele unui aspect necorespunzător și al unei digestii leneșe de mai tîrziu. Tenul impur, gras de care suferă mulți tineri e înrăutățit și mai tare de un stomac leneș. Mîncarea sărată, acră, condimentată este și ea un dușman pentru ten.

În schimb laptele — integral, bătut, sub formă de iaurt — este un adevărat prieten. Sucurile de fructe de asemenea. Dar atenție: cantitățile mari de lichide bătute prea repede se acumulează și sporesc transpirația.

Zarzavaturile, fructele reglează digestia datorită conținutului mare de celuloză. Morcovii, merele, gușunile, pînea integrală păjită mai permit în plus și o gimnastică sănătoasă pentru dinți. Varza acră crudă, pătrunjelul crud sau fierț sint și ele foarte utile pentru ten.

Declarați în schimb război alcoolului. Pe lingă că e dăunător pentru nervi, duce la înroșirea anumitor porțiuni ale pielii, dîndu-i un aspect dis-

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
og dialog dialog dialo.
dialog dialog dialog o
og dialog dialog dialog
dialog dialog dialog. di
og dialog dialog dialog
dialog dialog dialoa dial

grațios. La fel tutunul. Fumătorii înrățiți nu au tenul frumos.

A. Mehelk

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea d; mai ales dacă ea este de interes general.

Aeroionii și organismul uman

— Ce sint aeroionii, ce importanță au ei pentru viața omului și cum să-i folosim în cazul cînd organismul nostru are nevoie de ei?

ION DUMITRESCU
Str. Unirii nr. 57 — Sibiu

R

— Sub acțiunea radiatiilor cosmice, radioactive și ultraviolete, în aerul atmosferic se formează așa-numiții aeroioni, adică particule de aer încărcate cu electricitate. Așadar, ionii sint particule de materie de ordinul de mărime al moleculelor care au un exces de sarcină electrică de un anumit sens. Noțiunea și termenul de ioni a fost introdus de Michael Faraday în 1834. După semnul sarcinilor în exces se deosebesc ioni negativi, cu exces de sarcină electrică negativă și ioni pozitivi, cu exces de sarcină electrică pozitivă.

Dar există ioni și în țesuturile și lichidele organismelor. Ei exercită o puternică înrîurire asupra proprietăților fizico-chimice ale proteinelor. Creșterea sau scăderea concentrației de ioni, de pildă, poate duce la coagularea proteinelor. Și cu cît este mai mare sarcina lor, cu atît e mai puternic exprimată acțiunea lor coagulantă. În același timp, ionii influențează și proprietățile biologice ale proteinelor.

Specialiștii în materie studiază de mai multă vreme conținutul de ioni din organismele animalelor, în speță din plasma sanguină. În felul acesta s-a aflat că la speciile superioare organizate el este aproape constant. Observații recente au mai arătat, de asemenea, că aerul în care predomină ionii pozitivi pricinuieste oamenilor sănătoși stări de ușoară asfixie și înrăutățește starea sănătății celor suferinzi de tuberculoză sau de boli cardiovasculare; dimpotrivă, cînd în aer predomină ionii negativi se produc ameliorări în starea hipertensivilor, o însănătoșire mai rapidă în cazul celor care suferă de alergii și de o serie de alte boli.

Pe baza datelor furnizate de observațiile amintite, s-au construit în scopuri experimentale și de tratament variate tipuri de ionizatoare producătoare de ioni negativi. În Ungaria, de pildă, a fost realizat recent un ionizator care servește la crearea microclimatului necesar în mașinile sanitare. Aparatul este alimentat de la acumulatorul mașinii. Fiind de dimensiuni mici și prevăzut cu o ventuză de cauciuc, el poate fi instalat oriunde și permite astfel personalului medical să creeze microclimatul dorit în orice încăpere în care se află bolnavii.